

Брюксел, 9 април 2026 г.
(OR. en)

7982/26

AGRI 245
AGRIFIN 74
FORETS 49
PROCIV 70
ENV 317

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Стратегическото значение на селското стопанство и устойчивото управление на горите за укрепване на предотвратяването на риска от горски пожари и устойчивостта – Информация от Комисията – Обмен на мнения

В съобщението на Комисията относно *интегрираното управление на риска от горски пожари* (док. 7652/26) се разглеждат екологичните, икономическите, културните и социалните измерения в целия цикъл на управление на риска (превенция, подготвеност, реакция и възстановяване). То представлява отговор на спешната необходимост от действия в областта на управлението на риска от горски пожари, като обединява всички области на политиката и участници в съвместен подход за намаляване на риска от горски пожари. То се основава на консултации с институциите и органите на ЕС, държавите членки, експерти, заинтересовани страни и академичните среди и има за цел да засили сътрудничеството с тях за справяне с нарастващите предизвикателства, свързани с рисковете от горски пожари.

Горските пожари в ЕС нарастват по мащаб, честота и разрушителна сила, което създава значителни междусекторни рискове. Данните за сезона на горските пожари през 2025 г. сочат, че в ЕС са изгорели над 1 милион хектара – площ, по-голяма от тази на Кипър. Това представлява рекордно високо равнище за пострадали от пожари територии в ЕС. През четири от последните пет години изгорелите площи са надвишили достиганата някога средна стойност, като интензивността на пожарите също се е увеличила. Горските пожари вече не се ограничават до Южна Европа, а засягат и централните, северните и източните региони на континента. Тази тенденция има широкообхватни последици, включително загуба на човешки живот, увреждане на екосистемите, намалено качество на въздуха, увреждане на почвите, ерозия, загуба на биологично разнообразие и отрицателно въздействие върху селското стопанство, горското стопанство и инфраструктурата. Годишните икономически щети в ЕС, причинени от горски пожари, се оценяват на около 2,5 млрд. евро.

Изменението на климата е основен катализатор за по-чести горещи вълни, периоди на суша и високи температури, като създава условия, благоприятстващи възникването и разпространението на горски пожари. Промените в земеползването, влошаването на състоянието на природните екосистеми, обезлюдяването на селските райони и изоставянето на традиционните практики доведоха до увеличаване на натрупването на запалими материали. В същото време разрастването на градовете в горски райони увеличи излагането на риск от горски пожари. Човешката дейност е причина за до 96 % от възникването на горски пожари, което я прави основната причина за тях. Горските пожари обикновено се причиняват от искри, предизвикани от инфраструктурата, или от умишлени действия.

Натрупването на запалими материали поради неподдържана растителност увеличава вероятността от големи горски пожари. Поради това земеделските стопани, горските стопани и селските общности играят решаваща ключова роля за предотвратяването на горските пожари. Активните и устойчиви практики за управление на земята, като например пашата, отгледната сеч, диверсификацията на видовете и насърчаването на по-разнообразни ландшафти, са важни за намаляване на интензивността на горските пожари и забавяне на тяхното разпространение.

ЕС предоставя източници на финансиране за превенция, подготвеност, реакция и възстановяване. Необходимо е по-добро проследяване и стратегическо използване на тези средства, за да се гарантира ефективност. Общата селскостопанска политика (ОСП) подкрепя наземните мерки за предотвратяване на горските пожари и възстановяване на засегнатите терени. Предлага се наличните понастоящем инструменти, включително тези, предназначени за възстановяването на гори и земеделски земи след природни бедствия, да продължат да се прилагат през програмния период 2028 – 2034 г. Други мерки, като например възстановяването на природата, включително във влажните зони и горските райони, също допринасят за устойчивостта на пожари чрез подобряване на здравето на съответните екосистеми и намаляване на последиците от сушите.

Държавите членки носят основната отговорност за управлението на горските пожари, заедно с регионалните органи и лицата, стопанисващи земи, а ЕС предоставя подкрепа чрез финансиране, данни и знания.

Настоящите предизвикателства, които възпрепятстват ефективността на нашите политики за предотвратяване на горските пожари, включват непоследователни данни, остарели карти на опасностите, неоптимално моделиране на променящото се поведение на пожарите и ограничено интегриране на оценките на трансграничните рискове и на риска от множество опасности.

За тази цел вече съществуват инструменти на ЕС за мониторинг и услуги за ранно предупреждение, като например „Коперник“ и Европейската информационна система за горските пожари (EFFIS), и държавите членки се насърчават да ги използват систематично в подкрепа на управлението на риска от горски пожари и при вземането на решения относно проектите, които се нуждаят от финансиране. Комисията има за цел да усъвършенства тези инструменти и да разработи стандартизирано моделиране на риска на равнището на ЕС.

Държавите членки се насърчават да стимулират въвеждането на наземни мерки за предотвратяване на горските пожари и да подобряват системите за ранно предупреждение, наблюдението на пожарите, моделирането на поведението на пожарите, оценката на риска и използването на данни с висока разделителна способност за вземане на решения.

Предвид високото равнище на причинените от човешка дейност горски пожари, от решаващо значение е да има промяна в поведението. Достъпът до информация за риска и целевата комуникация могат да подпомогнат усилията за превенция. Мерките за подготвеност включват планиране на евакуацията, ангажираност на общността и образованието в тази област.

Някои региони не разполагат с достатъчно обучен персонал и оборудване. Пожарникарите се нуждаят от подходяща защита, обучение и подкрепа. ЕС насърчава предприемането на мерки за реагиране чрез Механизма за гражданска защита на Съюза, включително предварително разполагане на пожарникари и разработване на общ въздушен противопожарен флот (rescEU). Допълнителните усилия са насочени към подобряване на оперативната съвместимост, обучението и аналитичния капацитет.

Като отчита необходимостта от по-нататъшни действия по този въпрос и като има предвид съобщението на Комисията относно *интегрираното управление на риска от горски пожари*, кипърското председателство има за цел да улесни работата по препоръката относно интегрираното управление на риска от горски пожари, обявена от Комисията в споменатото по-горе нейно съобщение. Предвид междусекторния ѝ характер, препоръката ще бъде обсъдена в рамките на Съвета по общи въпроси. Като се има предвид и значението на укрепването на връзката между превенцията, подготовеността, реакцията и възстановяването, както и на подкрепата, предоставяна чрез действията на ЕС и държавите членки за ефективно изпълнение, председателството приканва министрите да обменят мнения по следните въпроси, за да дадат своя принос за този процес:

- *Как общата селскостопанска политика (ОСП), в съчетание с други инструменти на ЕС, може да подпомогне по-успешно земеделските стопани, горските стопани и селските райони при предотвратяването и управлението на рисковете от горски пожари, включително чрез по-силни стимули за практики за управление на земята, които намаляват натрупването на запалими материали и повишават устойчивостта на ландшафта? Как тази подкрепа може да продължи да бъде подобрявана чрез допълнително публично и частно финансиране извън рамката на ОСП?*
- *Като се има предвид нарастващата интензивност и честота на горските пожари в цяла Европа, как може да се стимулира устойчивото управление на горите и да се засили възстановяването, и как може предотвратяването на риска от горски пожари да бъде по-добре интегрирано в националните политики за горите, плановете за възстановяване и планирането на земеползването, особено в взаимодействието между горските и градските райони и районите, засегнати от изоставяне на земя, за да се повиши устойчивостта и да се защитят селските общности и екосистеми?*